

7. АНАЛІТИКА

Валентина Миколаївна Шульга,
завідувачка науково-організаційного відділу,
Інститут обдарованої дитини НАПН України,
м. Київ, Україна

 <https://orcid.org/0000-0001-6461-355X>

УДК 376.545:001.89

DOI: [https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4\(99\)-15](https://doi.org/10.63437/3083-6425-2025-4(99)-15)

«ОБДАРОВАНІ ДІТИ – СКАРБ НАЦІЇ»: АНАЛІЗ СЕРІЇ МІЖНАРОДНИХ НАУКОВО-ПРАКТИЧНИХ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЙ (2020–2025 РОКИ)

Анотація.

У статті здійснено аналітичний огляд серії міжнародних науково-практичних конференцій «Обдаровані діти – скарб нації!» протягом 2020–2025 років. Розглянуто динаміку тематичних напрямів і змісту представлених доповідей у контексті суспільних викликів (пандемія Covid-19, російська агресія), а також впливу технологічних інновацій на розвиток освітньої роботи з обдарованими дітьми (цифровізація, розвиток STEM/STEAM-освіти, поширення штучного інтелекту). Проаналізовано зміни в структурі програмних заходів. Досліджено географію учасників, визначено роль міжнародної участі. Обґрунтовано перспективи розвитку на рівні державної освітньої політики.

Ключові слова: обдарованість; обдаровані діти; педагогічний супровід; конференція; психологічна підтримка; STEM-освіта; штучний інтелект; психологічна підтримка; Інститут обдарованої дитини НАПН України; Мала академія наук України.

Сучасна українська освіта поступово переходить до розуміння обдарованості не як рідкісного феномена окремих дітей, а як ресурсу національного розвитку. Це відповідає українській науковій традиції, започаткованій дослідженнями О. Беха, В. Моляко, Н. Лейтеса, Т. Таланчука, які трактували здібності як результат соціально-культурної взаємодії та активної позиції дитини. У цьому контексті обдаровані діти розглядаються вже не як виняткове явище, а як інтелектуальний потенціал України, здатний забезпечити її конкурентоздатність у світі, що стрімко змінюється. У центрі цього процесу – не лише окремі школи чи методики, а цілісна система підтримки здібностей, що формується на перетині науки, практики та освітньої політики. Пошук дієвих механізмів підтримки обдарованих дітей особливо загострюється в умовах сьогодення – глобальних криз, війни, соціальної нестабільності та стрімкого розвитку та поширення технологій. З огляду на це, важливо простежити, як наука, практика та міжнародні підходи інтегруються в реальні освітні процеси.

Яскравим майданчиком дослідження такого інтегрування стала серія онлайн-конференцій

«Обдаровані діти – скарб нації!», що ініційовані Інститутом обдарованої дитини НАПН України та проведені в тісній співпраці з Національною академією педагогічних наук України, Національним центром «Мала академія наук України», Кафедрою ЮНЕСКО з наукової освіти Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Ця серія заходів стала не лише місцем зустрічі науковців та освітян-практиків для обговорення ключових питань пошуку, діагностики, розвитку, педагогічного та психологічного супроводу обдарованої особистості, а справжньою професійною платформою дослідження розвитку освітньої політики щодо обдарованості, що віддзеркалює зміни педагогічних завдань відповідно до актуальних завдань сьогодення та соціально-психологічних пріоритетів нашої країни.

Метою публікації є науково-аналітичний огляд змісту, результатів і тенденцій розвитку серії міжнародних конференцій «Обдаровані діти – скарб нації!», проведених в 2020–2025 рр., як інструменту формування сучасних підходів до виявлення, підтримки та розвитку обдарованих дітей в Україні та світі.

У межах нашого дослідження передбачено такі завдання: аналіз динаміки тематичних змін конференцій у контексті суспільних викликів; виявлення трансформації співвідношення наукових, практичних, психологічних і технологічних підходів, що презентуються учасниками; визначення впливу міжнародної участі на формування моделей підтримки обдарованості; узагальнення практичного значення матеріалів конференцій як інструменту виявлення та розвитку та здібностей у обдарованих дітей та молоді.

Упродовж 2020–2025 рр. Інститутом обдарованої дитини НАПН України було проведено шість Міжнародних науково-практичних онлайн-конференцій під загальною назвою «Обдаровані діти – скарб нації!». Загальною була й мета цих заходів: визначення наукових основ і практичних способів розв’язання проблем виявлення, діагностики, розвитку, підтримки та супроводу обдарованої особистості в освітньому середовищі та соціумі; обмін досвідом практичної роботи з обдарованими дітьми та молоддю. А от зміна тематики конференцій зумовлена впливом суспільних викликів (пандемія, війна, цифровізація) та переосмисленням ролі освіти в розвитку здібностей обдарованої особистості.

Динаміка тематичних напрямів конференцій.

Аналіз програм конференцій дає змогу виділити декілька суттєвих тенденцій в тематиці конференцій.

1. У перші роки тематика конференцій була зосереджена на: дослідженнях сучасних наукових тенденцій дослідження проблем обдарованості; діагностиці, прогнозуванні та проєктуванні розвитку обдарованої особистості; психолого-педагогічному супроводі та підтримці в умовах дистанційного навчання, під час пандемії Covid-19; інноваційних проєктах, програмах і технологіях розвитку й освіти обдарованої особистості, підготовці фахівців для роботи з обдарованими дітьми та молоддю. Онлайн-формат, зумовлений пандемією Covid-19, сприяв швидкому обміну думками про нові виклики дистанційного навчання та способи підтримки обдарованих учнів у нестабільних умовах.

Найзатребуваніший напрям цих років – «Психолого-педагогічний супровід і підтримка обдарованих дітей в умовах дистанційного навчання, під час пандемії Covid-19». Його обрала майже третина учасників конференції. Загальний розподіл актуальності тематики конференції за вибором учасників конференцій, проведених у 2020, 2021 рр., представлено на *рисунку 1*.

2. Варто зауважити, що 2022 р. приніс нові виклики для України! З початком повномасштабного вторгнення російської федерації, потребують вирішення питання щодо педагогічного супроводу самореалізації обдарованих учнів в умовах воєнного стану, соціально-психологічної підтримки та розвитку потенціалу обдарованої особистості в

ТЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЙ В 2020, 2021 РОКАХ

Рис. 1. Розподіл тематичних напрямів конференцій в 2020, 2021 роках

стресових ситуаціях, а також безпеки та адаптації обдарованих учнів до нових реалій. Ця затребуваність мала відображення в представлених доповідях і публікаціях конференцій.

Водночас організатори конференції пропонують учасникам тематичні напрями, які відповідають науковій тематиці Інституту обдарованої дитини НАПН України: інновації в освіті як інструмент євроінтеграції України; діагностика та моніторинг розвитку обдарованості в освітньому

процесі; реалізація STEM/STEAM-підходу в освіті обдарованих дітей і молоді; наукова освіта: теорія та практика.

На нашу думку, неабияка популярність серед учасників конференції 2022 року напряму «Реалізація STEM/STEAM підходу в освіті обдарованих дітей та молоді» зумовлена тим, що саме інтегроване природничо-інженерне навчання створює умови для розвитку високорівневого мислення, дослідницьких навичок і творчого розв’язання

проблем – ключових характеристик обдарованості. STEM/STEAM-підходи об'єднують науку, технології, інженерію, математику та мистецтво, даючи дітям змогу працювати з реальними задачами, моделювати процеси, конструювати власні рішення й перетворювати ідеї на практичні продукти. У сучасному контексті воєнних викликів і технологічної конкуренції такий підхід набуває особливої ваги, адже сприяє формуванню покоління фахівців, які здатні забезпечити інноваційний розвиток країни, зміцнення економічної та технологічної безпеки, а також національну стійкість через освіту й науку.

Пріоритетність тематичних напрямів конференції в 2022 р. відображає діаграма на *рисунку 2*.

3. У 2023–2024 рр. вибір тематичних напрямів конференції був зумовлений потребою комплексного переосмислення вирішення питань розвитку обдарованості в умовах воєнних, соціальних і технологічних викликів. Філософсько-методологічні аспекти дають змогу сформувати оновлену теоретичну рамку, необхідну для адаптації українських підходів до глобальних тенденцій. Напрямок, що присвячений новітнім технологіям, відображає стратегічний курс України на цифрову трансформацію та інтеграцію у світовий освітній простір, де інноваційні рішення стають невіддільною частиною підтримки таланту. Діагностика та моніторинг обдарованості залишаються ключовими інструментами

ТЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЙ В 2022 РОЦІ

Рис. 2. Розподіл тематичних напрямів конференції в 2022 році

забезпечення об'єктивності та наукової валідності освітніх рішень. Педагогічні інновації фокусують увагу на розвитку моделей навчання, здатних реалізувати потенціал учнів у мінливих умовах. Водночас соціально-психологічна підтримка в умовах воєнного стану забезпечує збереження емоційного благополуччя дітей і молоді, перетворюючи освіту на простір без-

пеки, стійкості та розвитку. Така сукупність тематичних напрямів створила всебічну платформу для обговорення викликів сьогодення та формування дорожньої карти освіти й підтримки обдарованої дитини як інтелектуального потенціалу України. Актуальність вибору тематичних напрямів конференції в 2023, 2024 рр. можна дослідити на діаграмі (*рис. 3*).

ТЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЙ В 2023, 2024 РОКАХ

Рис. 3. Розподіл тематичних напрямів конференції в 2023, 2024 роках

4. У 2025 р. до актуальної платформи тематичних напрямів додався ще один блок «Штучний інтелект та обдарованість: нові можливості для дослідження, розвитку й підтримки». Оскільки саме ШІ-технології стають потужним інструментом, що змінює підходи до виявлення, діагностики та індивідуалізації освітніх траєкторій обдарованих дітей. ШІ відкриває можливості для аналізу великих масивів освітніх даних, моделювання персоналізованих шляхів розвитку, прогнозування навчальних потреб і створення адаптивних середовищ, які реагують на унікальні здібності кожної дитини. В умовах технологічної трансформації освіти та зростання конкуренто-

спроможності світових освітніх систем, дослідження потенціалу ШІ у сфері обдарованості стає ключовим чинником модернізації української освіти й інтеграції в глобальний науковий дискурс. Не залишилася без уваги і зворотна сторона використання ШІ – учасники обговорили питання ризиків використання штучного інтелекту. Додавання нового напрямку забезпечило наукову актуальність конференції, її сучасність і здатність формувати стратегічні рішення на майбутнє. Затребуваність напрямку «Штучний інтелект та обдарованість: нові можливості для дослідження, розвитку й підтримки» підтвердило 30 % учасників конференції (рис. 4).

ТЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЇ В 2025 РОЦІ

Рис. 4. Розподіл тематичних напрямів конференції в 2025 році

Платформа діалогу науковців і практиків.

Аналіз цільової аудиторії учасників демонструє стабільне залучення провідних світових дослідників феномену обдарованості, науковців Національної академії наук України та наукових галузевих академій; викладачів ЗВО; представників департаментів та управлінь освіти, інститутів післядипломної освіти; представників Малої академії наук України та регіональних осередків; представників адміністрації закладів освіти, учителів, методистів, керівників гуртків, класних керівників, психологів, соціальних педагогів; аспірантів і магістрантів.

Впродовж 2020–2025 рр. у конференції «Обдаровані діти – скарб нації!» взяло участь майже 10 тисяч учасників. Якщо проаналізувати кількість учасників конференції за роками, прослідковується тенденція до стабільного зростання, що свідчить про посилення інтересу освітянської та наукової спільнот до проблематики заходу (рис. 5). Постійне розширення аудиторії пояснюється поглибленням наукового дискурсу та збільшенням практичної цінності заходів у програмі конференції, які відображали актуальні потреби освіти в умовах кризи та відновлення.

Незначне зменшення кількості учасників у 2023 та 2025 рр. зумовлене не лише підвищенням спеціалізації секцій, що природно орієнтувало конференцію на більш фахову аудиторію, а й впливом зовнішніх чинників. Постійні ракетні обстріли, загрози безпеці, тривалі блекаути та проблеми зі стабільністю інтернет-з'єднання створювали суттєві перешкоди для повноцінної участі освітян із різних регіонів країни. Водночас, попри ці складнощі, інтерес до конференції впродовж усіх років залишався високим і участь у заході брали представники всіх регіонів України (рис. 6).

Найбільшу активність демонстрували представники Дніпропетровської, Київської, Харківської, Запорізької та Донецької областей, що пояснюється поєднанням потужного освітньо-наукового потенціалу, розвиненої мережі освітніх закладів і позашкільних центрів, ініціативністю та готовністю департаментів освіти та інститутів післядипломної педагогічної освіти співпрацювати, а також високим попитом на STEM/STEAM-орієнтовану освіту, що традиційно підтримується індустріальним і технічним профілем цих регіонів. Водночас значна участь областей, що перебувають у зоні бойових дій або прилеглих територіях

Рис. 5. Кількість учасників упродовж 2020–2025 років

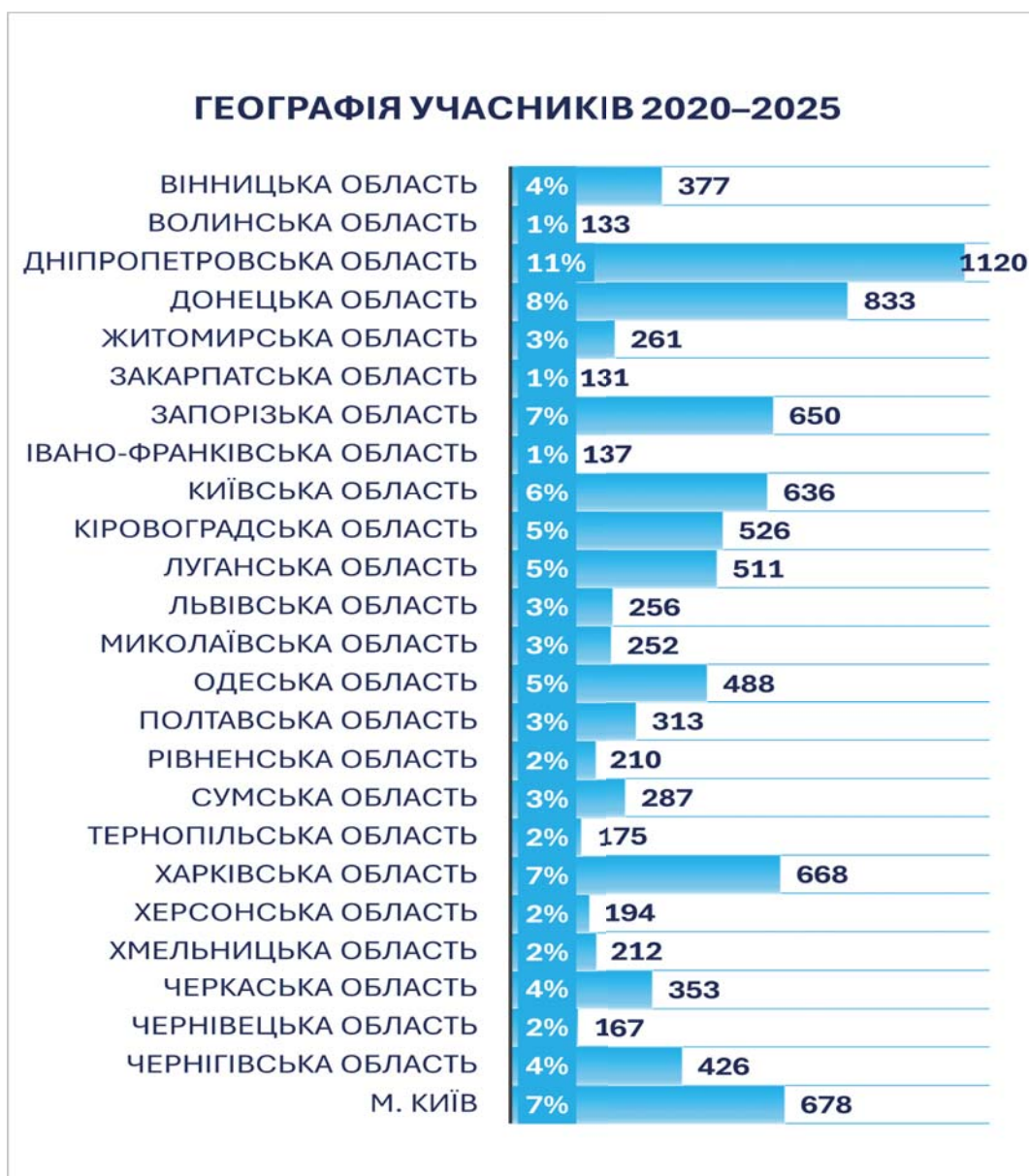

Рис. 6. Географія учасників конференції 2020–2025 років

(Донецька, Луганська, Запорізька, Харківська, Херсонська), підкреслює прагнення педагогів забезпечувати безперервність розвитку обдарованих дітей навіть у надзвичайно складних умовах.

Важливо, що співвідношення між регіонами не свідчить про ізолюваність окремих областей: активну позицію демонструють як великі освітні хаби, так і області з меншою кількістю населення, що відображає реальний запит на методичну, психологічну та технологічну підтримку обдарованості по всій країні. Рівномірність представленості регіонів підтверджує, що проблематика розвитку здібностей дітей не локальна ініціатива, а загальнонаціональна потреба, а також підкреслює важливість продовження практики проведення серії конференцій.

Міжнародний досвід: не запозичення, а віддзеркалення можливостей.

Міжнародна участь у конференціях «Обдаровані діти – скарб нації!» поступово зростає від окремих презентацій до повноцінного міжкультурного діалогу, що суттєво вплинув на зміст і методологічні акценти заходів. Дослідники та практики зі США, Канади, Німеччини, Польщі, Естонії, Литви, Азербайджану та інших країн привносили до українського науково-освітнього простору різні моделі підтримки обдарованості – від формалізованих державних програм і системної психолого-педагогічної діагностики до менторських моделей, проектних лабораторій і цифрових платформ для розвитку здібностей. Міжнародні доповіді слугували не лише джерелом інноваційних рішень, а й можливістю українським учасникам критично оцінити власні підходи та визначити напрями адаптації світових практик до національних умов.

З роками міжнародна співпраця переросла з формального обміну досвідом у злагоджену професійну спільноту, у якій українські педагоги та науковці отримували не лише інструменти й методики, а й визнання та включеність у глобальний дискурс із дослідження обдарованості. З 2022 р. особливо цінним є той факт, що іноземні спікери системно демонструють увагу до українського контексту війни, кризової освіти, психологічної стійкості та цифрових викликів.

В 2025 р. міжнародну спільноту на конференції представили:

Альберт Ціглер (Німеччина), професор педагогічної психології та досліджень у сфері досконалості Ерланген-Нюрнберзького університету імені Фрідріха Олександра; генеральний секретар Міжнародної дослідницької асоціації розвитку та досконалості талантів (IRATDE); віцепрезидент Європейської ради з питань високих здібностей (ЕСНА); голова Європейської мережі підтримки талантів (ETSN); директор відділу обґрунтованих досліджень у Всесвітньому центрі обдарованості; головний редактор наукового журналу ЕСНА «Дослідження високих здібностей»;

Джуді Кохан (Ізраїль), доктор філософії з педагогіки Єврейського університету в Єрусалимі, викладач кафедри педагогічної освіти Єврейського університету, викладач магістерської програми в Академічному коледжі освіти Хемдат, яка у своїй доповіді порушила проблему гендерних упереджень у сприйнятті інтелекту;

Маріон Роголла (Швейцарія), професор Інституту навчальної психології розповіла про співтворення циркулярних майбутніх сценаріїв: розроблення моделей із використанням уяви обдарованих дітей і біофізичних перспектив науковців;

Тревор Дж. Теббс (США), професор Кеслтонського державного коледжу (Вермонт, США), редактор Міжнародного Журналу обдарованих і талановитих (GTI) при Світовій раді з питань обдарованих і талановитих дітей (WCGTC) поділивсь досвідом роботи з обдарованими та талановитими дітьми у Вермонті;

Дон Амброуз (США), доктор філософії, професор аспірантури в Університеті Райдера в Лоуренсвіллі, штат Нью-Джерсі; редактор Roeser Review; член редакційних колегій провідних журналів і книжкових серій у галузях, що стосуються обдарованості, розвитку талантів та креативності; ініціатор і лідер численних міждисциплінарних наукових проєктів за участі видатних дослідників та теоретиків з різних галузей, включаючи освіту обдарованої дитини, загальну освіту, дослідження креативності, когнітивну науку, етичну філософію, психологію, політологію, економіку, право, історію, соціологію, теоретичну фізику та критичне мислення презентував своє дослідження на тему «Стратегії креативного та критичного мислення для розв'язання складних проблем XXI століття»;

Катерина Ціпенюк О'Ніл (США), докторантка Вищої Школи Когнітивного Різноманіття в Освіті «Бріджес» поділилася дослідженням проблем виховання дітей з подвійною винятковістю які проживають у Сполучених Штатах Америки;

Девід Коул-Гамільтон (Шотландія), професор Школи хімії Університету Сент-Ендрюса, член Единбурзького королівського товариства, член Королівського хімічного товариства, член робочої групи з питань наукової освіти Федерації академій наук Європи (ALLEA) представив інноваційний підхід до популяризації науки через хімію та цілі сталого розвитку;

Ліанне Хогевен (Нідерланди), професор в Університеті Радбауд, головний викладач Міжнародного тренінгу Радбауд з високих здібностей (RITNA), координатор Міжнародної магістерської спеціалізації з «Обдарованої освіти», голова Європейської ради з питань високих здібностей (ЕСНА), психолог розвитку та клінічний психолог у Центрі дослідження обдарованості окреслила європейське бачення розвитку талантів [8].

Знаковою подією цьогорічної конференції стала участь – *Джозефа Рензулі* та *Саллі Піс* (США) – авторів всесвітньовідомої Моделі загальношкільного збагачення (Schoolwide Enrichment Model, SEM) і розробників онлайн-платформи Renzulli Learning. Вони представили свій доробок останнього десятиліття – систему SEM, мета якої полягає в розвитку здібностей через використання можливостей, що ґрунтуються на сильних сторонах учнів, з урахуванням їхніх інтересів та уподобань щодо різних стилів навчання та способів самовираження. Представлена система надає можливість збагачення та прискореного навчання через інтегровану множину освітніх послуг, акцентує на сильних сторонах учнів і охоплює спектр – від загального збагачення для всіх школярів до високоспеціалізованих процесів модифікації навчальної програми для академічно здібних і створює умови для дослідницької діяльності для високомотивованих учнів.

Цей міжкультурний обмін сприяв формуванню спільного бачення майбутньої освіти обдарованих дітей, у якому поєднуються світові інновації, українські наукові традиції та потреби суспільства, що перебуває в умовах постійних зовнішніх викликів.

Збірники публікацій і відео матеріали.

Матеріали конференцій щорічно оформляються в збірники публікацій, які розміщено на сайті Інституту обдарованої дитини НАПН України (<https://iod.gov.ua/>) і в електронній бібліотеці Національної академії педагогічних наук України (<https://lib.iitta.gov.ua/>). Загалом за 2020–2025 рр. у збірниках матеріалів конференції було опубліковано майже тисячу статей і тез доповідей учасників конференції (рис. 7).

Збірники публікацій за матеріалами конференцій «Обдаровані діти – скарб нації!» становлять важливий науково-методичний ресурс, що фіксує еволюцію досліджень і практик у сфері розвитку обдарованості в Україні. Вони акумулюють результати теоретичних розвідок, емпіричних досліджень і прикладних напрацювань науковців, педагогів, психологів та управлінців освітою, забезпечуючи наступність і системність наукового дискурсу. Збірники відображають міждисциплінарний характер проблематики обдарованості, поєднуючи педагогічні, психологічні, соціальні та технологічні підходи, а також демонструють поступове зростання частки практико-орієнтованих матеріалів, що відповідають реальним потребам закладів освіти. Важливо, що ці видання слугують не лише засобом поширення результатів конференції, а й інструментом професійного навчання, оскільки дають змогу освітянам звертатися до перевірених методик, порівнювати різні моделі роботи з обдарованими дітьми та використовувати напрацьований досвід у власній практиці. У сукупності збірники публікацій формують цінний хронологічний зріз динаміки дослідження обдарованості в Україні та підтверджують роль конференцій як стабільного джерела наукового знання та інновацій у цій сфері.

Організатори також подбали і про доступність відеоматеріалів, розмістивши відеозаписи всіх конференцій на інтернет-сторінці Інституту обдарованої дитини НАПН України (<https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv>) та YouTube-каналі (<https://www.youtube.com/@Інститутобдарованоїдитини1>), що дало змогу значно розширити охоплення аудиторії.

Рис. 7. Кількість публікацій в матеріалах конференції за 2020–2025 роки

Значення циклу конференцій для освітньої політики та практики.

Серія конференцій «Обдаровані діти – скарб нації!» має стратегічне значення для розвитку системи виявлення та підтримки обдарованих учнів:

1. **Консолідація експертного середовища.** Упродовж всіх років проведення конференції системно об'єднують науковців у галузі психології та педагогіки обдарованості, представників управлінських структур і системи Малої академії наук України, а також шкільних педагогів, практичних психологів, методистів закладів позашкільної освіти. Такий склад учасників забезпечує продуктивну взаємодію між теоретичними дослідженнями та освітньою практикою, сприяючи обміну науково обґрунтованими ідеями, методиками й авторськими напрацюваннями. У результаті формується синергія, за якої наукові концепції отримують практичне втілення, а реальні освітні виклики стають джерелом нових дослідницьких запитів, що зміцнює цілісність і наступність системи підтримки обдарованих дітей і молоді в Україні.

2. **Платформа для передачі знань і впровадження досвіду.** Програми роботи конференцій – це системна презентація апробованих освітніх рішень, авторських програм, технологій навчання та супроводу обдарованих учнів, які ґрунтуються на реальних умовах роботи закладів освіти. Ознайомлення з такими напрацюваннями допомагає педагогам і керівникам освітніх установ адаптувати успішні моделі до власного контексту, мінімізуючи ризики експериментування та підвищуючи ефективність освітнього процесу. Завдяки відкритому обговоренню результатів і труднощів реалізації представлених практик формується простір професійного навчання, у якому досвід окремих закладів трансформується в ресурс для розвитку всієї системи освіти обдарованих дітей і молоді.

3. **Розвиток освітньої політики.** Узагальнення результатів наукових досліджень, практичних кейсів і міжнародного досвіду, представлених у межах конференцій, сприяє формуванню обґрунтованих управлінських рішень, оновленню нормативних підходів і вдосконаленню програм розвитку здібностей дітей і молоді. Завдяки участі представників органів управління освітою та наукових установ, напрацьовані ідеї та рекомендації трансформуються в елементи освітньої політики, орієнтованої на створення цілісної, гнучкої та стійкої системи підтримки обдарованих в умовах суспільних і технологічних змін.

4. **Інклюзивність і доступність.** Онлайн-формат конференцій дає змогу долучитися до події учасникам із різних куточків України, навіть з прифронтових регіонів та залучати до участі міжнародну спільноту і світових лідерів у дослідженні питання обдарованості.

Таким чином, серія науково-практичних онлайн-конференцій «Обдаровані діти – скарб нації!» за 2020–2025 рр. перетворилася з формального зібрання науковців на потужну освітню платформу, яка активно реагує на соціальні виклики, технологічні тренди та педагогічні потреби. Завдяки балансуванню теоретичного аналізу й практичної орієнтації, а також постійній трансформації тем – конференції Інституту обдарованої дитини циклу «Обдаровані діти – скарб нації» демонструють вагомий внесок у розвиток системи підтримки обдарованих учнів в Україні.

Майбутні заходи можуть стати ще ефективнішими за умови розширення практичної складової, активнішого залучення регіональних учасників та систематичного моніторингу впливу. У підсумку можна стверджувати, що обдарованість перестася бути характеристикою окремої дитини та стає характеристикою держави. Це не лише освітній вектор, а моральний, культурний та інтелектуальний фронт, на якому народжується майбутнє України – скарб нашої нації.

Використані літературні джерела

1. Обдаровані діти – скарб нації: матеріали Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 8–11 груд. 2020 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. 434 с. URL: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/22_materiali-mizhnarodnoyi-naukovo-praktichnoyi-onlayn-konferenciyi-obdarovani-diti---skarb-naciyi.

2. Обдаровані діти – скарб нації: матеріали II Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 18–22 серп. 2021 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. 574 с. URL: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/32_ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi.

3. Обдаровані діти – скарб нації!: матеріали III Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 18–23 серп. 2022 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 022. 1090 с. URL: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/36_iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya--obdarovani-diti---skarb-naciyi-

4. Обдаровані діти – скарб нації!: матеріали IV Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 5–8 лип. 2023 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. 540 с. URL: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/50_iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi-

5. Обдаровані діти – скарб нації!: матеріали V Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 23–29 жовт. 2024 року). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2024. 1604 с. URL: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/64_v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya--obdarovani-diti---skarb-naciyi-

6. Обдаровані діти – скарб нації!: матеріали VI Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 22–28 жовт. 2025 року) / Упоряд.: М. С. Гальченко, В. М. Шульга, Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2025. 1338 с. DOI: <https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338>. URL: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/77_vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi-.

7. Програми роботи міжнародних науково-практичних онлайн-конференцій «Обдаровані діти – скарб нації!». 2020–2025. URL: <https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv>.

8. Шульга В. Конференція «Обдаровані діти – скарб нації!». *Освіта і суспільство*. 2025. № 5. С. 15. URL: https://naps.gov.ua/uploads/files/press/ois/2025/ois5_2025.pdf.

References

1. (2020). Obdarovani dity skarb natsii: Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii (Kyiv, 8–11 hrudnia 2020 roku) [Gifted children are the treasure of the nation: Proceedings of the International scientific and practical online conference]. Kyiv, 434 p. Retrieved from: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/22_materiali-mizhnarodnoyi-naukovo-praktichnoyi-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi [in Ukrainian].

2. (2021). Obdarovani dity skarb natsii: Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii (Kyiv, 18–22 serpnia 2021 roku) [Gifted children are the treasure of the nation: Proceedings of the 2nd International scientific and practical online conference]. Kyiv, 574 p. Retrieved from: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/32_ii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi [in Ukrainian].

3. (2022). Obdarovani dity skarb natsii!: Materialy III Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii (Kyiv, 18–23 serpnia 2022 roku) [Gifted children are the treasure of the nation!: Proceedings of the 3rd International scientific and practical online conference]. Kyiv, 1090 p. Retrieved from: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/36_iii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi- [in Ukrainian].

4. (2023). Obdarovani dity skarb natsii!: Materialy IV Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii (Kyiv, 5–8 lypnia 2023 roku) [Gifted children are the treasure of the nation!: Proceedings of the 4th International scientific and practical online conference]. Kyiv, 540 p. Retrieved from: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/50_iv-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi- [in Ukrainian].

5. (2024). Obdarovani dity skarb natsii!: Materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii (Kyiv, 23–29 zhovtnia 2024 roku) [Gifted children are the treasure of the nation!: Proceedings of the 5th International

scientific and practical online conference]. Kyiv, 1604 p. Retrieved from: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/64_v-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi- [in Ukrainian].

6. Halechenko, M. S., & Shulha, V. M. (Eds.). (2025). Obdarovani dity skarb natsii!: Materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi onlain-konferentsii (Kyiv, 22–28 zhovtnia 2025 roku) [Gifted children are the treasure of the nation!: Proceedings of the 6th International scientific and practical online conference]. Kyiv, 1338 p. DOI: <https://doi.org/10.63437/978-617-7734-40-5-2025-1338>. Retrieved from: https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv/77_vi-mizhnarodna-naukovo-praktichna-onlayn-konferenciya-obdarovani-diti---skarb-naciyi- [in Ukrainian].

7. Prohramy roboty mizhnarodnykh naukovo-praktychnykh onlain-konferentsii “Obdarovani dity skarb natsii!” 2020–2025 [Programs of the international scientific and practical online conferences “Gifted children are the treasure of the nation!”]. Retrieved from: <https://iod.gov.ua/ua/naukovi-zahodi/materiali-provedenih-zahodiv> [in Ukrainian].

8. Shulha, V. (2025). Konferentsiia “Obdarovani dity skarb natsii!” [Conference “Gifted children are the treasure of the nation!”]. *Osvita i suspilstvo – Education and Society*, 5, 15-15. Retrieved from: https://naps.gov.ua/uploads/files/press/ois/2025/ois5_2025.pdf [in Ukrainian].

Відеоматеріали міжнародних науково-практичних онлайн-конференцій «Обдаровані діти – скарб нації!» (2023–2025)

1. Пленарне засідання. 5 липня 2023 року. URL: https://www.youtube.com/watch?v=nccPB_BkyDQ&t=14014s.

2. Секційні засідання, практичні заходи. 6 липня 2023 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=8-3PnEhJYhk>.

3. Пленарне засідання. 23 жовтня 2024 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ToInHMopKXU>.

4. Секційні доповіді. Частина I. 24 жовтня 2024 року. URL: https://www.youtube.com/watch?v=AYSd1fz_FIQ&t=2016s.

5. Секційні доповіді. Частина II. 24 жовтня 2024 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AG08Qr1U0Vo>.

6. Практичні заходи. Частина I. 25 жовтня 2024 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=TE48hw4s0ns&t=4s>.

7. Практичні заходи. Частина II. 25 жовтня 2024 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=zq-cZrFw8wA&t=124s>.

8. Пленарне засідання. 22 жовтня 2025 року. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_eSsetyb5-E&t=16301s.

9. Секційні доповіді. 23 жовтня 2025 року. URL: https://www.youtube.com/watch?v=_NuV0IO0kUA&t=30094s.

10. Практичні заходи. 24 жовтня 2025 року. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=h1ft442AqGw&t=4s>.

Shulha Valentyna, Head of the Scientific and Organizational Department, Institute of Gifted Child of the NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine

“GIFTED CHILDREN ARE THE TREASURE OF THE NATION!”: ANALYSIS OF A SERIES OF INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL ONLINE CONFERENCES (2020–2025)

Summary.

The article provides an analytical review of a series of international scientific and practical conferences “Gifted Children Are the Treasure of the Nation!” held during 2020–2025. The dynamics of thematic areas and the content of the presented papers are examined in the context of major societal challenges, including the Covid-19 pandemic and Russia’s aggression against Ukraine, as well as the impact of technological innovations on the development of educational work with gifted children, such as digitalization, the advancement of STEM/STEAM education, and the growing use of artificial intelligence. Changes in the structure of conference programs are analyzed. The geographical distribution of participants is

explored, and the role of international cooperation is identified. Prospects for further development at the level of state educational policy are substantiated.

A vivid platform for studying such integration has been the series of online conferences “Gifted Children Are the Treasure of the Nation!”, initiated by the Institute of the Gifted Child of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine and conducted in close cooperation with the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, the National Center “Junior Academy of Sciences of Ukraine”, and the UNESCO Chair on Science Education of the Ukrainian State University named after Mykhailo Drahomanov. This series of events has become not only a meeting place for researchers and educational practitioners to discuss key issues of identification, assessment, development, pedagogical and psychological support of gifted individuals, but also a genuine professional platform for researching the development of educational policy on giftedness. It reflects changes in pedagogical objectives in accordance with contemporary challenges and the socio-psychological priorities of the country.

Keywords: *giftedness; gifted children; pedagogical support; conference; psychological support; STEM education; artificial intelligence; Institute of the Gifted Child of the NAES of Ukraine; Junior Academy of Sciences of Ukraine.*

Прийнято 2 грудня 2025 року. Затверджено 15 грудня 2025 року